

היא טרפה?!

ורמינהו, סתירה לכך, ממה ששינו במסכת אהלות [ב ג]:

ב-ב המת מטמא באהל, והיינו, שכל הנמצאים באוהל המת נטמאים, על אף שלא נגעו במת עצמו.

טומאת אהל נוהגת גם בעצמות המת שלא השתייר עליהן מבשר המת, ובתנאי שיהיו מן העצמות שדרה שלמה של עצמות השדרה [או גולגלת שלמה, או רוב מניינו ורוב בניינו של עצמות המת].

כמה חסרון יהיה בשדרה, שמעתה לא תקרא "שדרה שלימה", ולא תטמא עוד באהל [כשהיא בלי בשר] כדין מת?

בית שמאי אומרים: משתחסר השדרה עצמות שתי חוליות.

ובית הלל אומרים: משתחסר עצם של חוליא אחת. (58)

ואמר רב יהודה אמר שמואל: וכן נחלקו בית שמאי ובית הלל לטרפה.

ומוכח שלשמואל נחשבת עקירת החוליה לטרפה, ולא עקירת הצלע! ?

ומשינין: הכא — צלע בלא חוליא, התם — חוליא בלא צלע.

והוינן בה: בשלמא עקירת צלע בלא עקירת חוליא משכחת לה. אלא עקירת חוליא בלא צלע — היכי משכחת לה?!

ומשינין: בשילהי כפלי. שם יש חוליות רבות בלא צלעות כלל.

מתקיף לה רב אושעיא: אי גם בטריפה נחלקו, נמצא שבית הלל מחמירים להטריף בחוליה אחת, ובית שמאי מקילים. ולתנייה להאי פלוגתא דבית שמאי ובית הלל במסכת עדויות גבי קולי בית שמאי וחומרי בית הלל? שהרי בית הלל הם המחמירים להטריף בחוליה אחת! ?

אמר ליה רב: כי איתשיל חסרון שדרה בכמה, בבית המדרש, במסכת עדויות — לענין טומאה באוהל המת איתשיל, דהוה להו בית שמאי לחומרא, שבניטלה חוליה אחת עדיין הוא מטמא.

שינו במשנה: וגולגולת שנחבסה ברובה:

בעי רבי ירמיה: האם מדובר שנחבסה רוב גובהה של הגולגולת, מן העיניים ולמעלה, או רוב היקיפה של גולגולת, שהוא גדול (59)

באותו האהל עם השדרה כלל.

ועיין בהרחבה בחברותא למסכת אהלות [ב ג], הן בכיפור המשנה, והן בכיפור הר"ש.

59. הלחם משנה מכאן בדעת רש"י, שהספק הוא רק ברוב גובהה, אבל ברוב היקפה ודאי שהוא טריפה, לפי שהוא שיעור הגדול מרוב גובהה.

58. בין לבית הלל ובין לבית שמאי מדובר דוקא בשחסרו אותן החוליות לגמרי, שאינן באותו האהל עם השדרה. אבל אם נתפרדו החוליות מן השדרה, אך הן מונחות באותו אהל עם השדרה, עדיין מטמאת השדרה באהל, וכמו שמדויק לשון המשנה "השדרה והגולגולת שחסרו", ולא "השדרה והגולגולת שנתפרדו ממנה החוליות". וכן כתב המנחת חינוך, שלא מטהרים שדרה שנחסרה אלא דוקא אם אין החוליות מונחת

מרוב גובהה?!?

ומסקינן: תיקו! (60)

ברובו או ניטל ברובו.

שנינו במשנה: ודרוסת הזאב:

אמר רב יהודה אמר רב: כבהמה — מן הזאב ולמעלה הוי דרוסה, וזאב בכלל, אבל מן הזאב ולמטה, אין להם ארס להמית בהמה אלא רק עופות.

ובעופות — מן הנץ ולמעלה יש לו כח לדרוס.

ודנה הגמרא: מה שאמר רב יהודה אמר רב שבבהמה "מן הזאב ולמעלה", למעוטי מאי?

אילימא למעוטי חתול, לומר שאין דריסתו דריסה, הרי כבר תנינא "ודרוסת הזאב", ומשמע שרק מזאב ולמעלה הווי דרוסה!?

וכי תימא לתרץ, כי מהמשנה בלבד הוה אמינא שלעולם דרוסת החתול נמי הוי דרוסה, ומה שנקט התנא דרוסת הזאב, הא קא משמע לן, דזאב אפילו כבהמה גסה נמי דריס, ולכן היה צריך רב להשמיענו שלא נאמר כך אלא רק מדרוסת הזאב ולמעלה הווי דרוסה.

אי אפשר לתרץ כך, כי והא תנן: רבי יהודה אומר דרוסת הזאב — בדקה, ודרוסת ארי — בנפסה. ומוכח ממתניתין שזאב דורס רק בדקה, ולא הוצרך רב להשמיענו שדרוסה היא רק מדרוסת הזאב ולמעלה.

וכי תימא לתרץ כי רבי יהודה מפלג פליג, ולפי תנא קמא זאב דורס אפילו בגסה, גם כך אי אפשר לתרץ, כי, והאמר רבי בנימין בר יפת אמר רבי אלעא: לא בא רבי יהודה

שנינו במשנה: ובשר החופה רוב הכרס — ברובו:

בעי רב אשי: האם ברוב בשר קרוע היא נטרפת, או ברוב בשר נטול?

תפשוט ליה דברוב קרוע מדובר. מדרתנן [לעיל מב א]: כרס הפנימית — שניקבה, או שנקרע רוב החיצונה.

ואמרי במערבא משמיה דרבי יוסי ברבי חנינא: כל הכרס כולו, זו היא כרס הפנימית.

ואי זהו כרס החיצונה? — בשר החופה את רוב הכרס.

ומוכח שמדובר בנקרע, שהרי אמרינן "או שנקרע רוב [הכרס] החיצונה", ואמרי במערבא דהיינו נקרע רוב בשר החופה את הכרס.

ודחינן: מידי הוא טעמא, הרי כל הטעם דמיבעיא לן אי קרוע או נטול, לא איבעיא לן אלא לשמואל, שאמר לעיל, אם נעקרה צלע מעיקרא, ובשר החופה את רוב הכרס ברובו, הרי היא טרפה, ושמואל אינו מפרש את משנתנו שכרס החיצון הוא רוב בשר החופה את רוב הכרס, שהרי האמר רבי יעקב בר נחמני אמר שמואל, כרס החיצון הוא בסוף הכרס הפנימי, שהוא מקום שאין בו מילת. ושמואל מוסיף על משנתנו טרפות של בשר החופה את רוב הכרס, ולדברי שמואל הוא דאיבעיא ליה לרב אשי אי נקרע

לחלוק, אלא הוא בא לפרש דברי חכמים?

ומתצינן: וכי גברא אנברא, רבי אלעא על רב, קא רמית?

אלא, רב חולק על רבי אלעא, וסובר שרבי יהודה מפלג פליג. ולתנא קמא — אפילו בגסה זאב דורס. ולכן הוצרך רב להשמיענו שחתול אפילו בדקה לא דריס, כדי שלא נאמר כי מה שנקט התנא זאב הוא רק כדי להשמיענו שזאב דורס אפילו בגסה, ולעולם בדקה אפילו חתול דורס, וקא משמע לן רב שאין דרוסה לחתול אפילו בדקה.

איבעית אימא, לעולם נקט תנא דמתניתין זאב למעוטי חתול.

וזה גופא בא רב להשמיענו, שזוהי כוונת תנא קמא, למעוטי חתול.

כי מהו דתימא זה שנקט התנא זאב רק אורחא דמלתא קתני, ולא בא למעט דבר. לכן קא משמע לן רב, שדוקא נקט זאב, ולמעוטי חתול.

אמר רב עמרם אמר רב חסדא: דרוסת חתול ונמיה — בגדיים וטלאים!

דרוסת חולדה — בעופות!

מיתבי מהא דתניא: דרוסת חתול, ניין ונמיה — אינה טרפה עד שתינקב לחלל, ואז היא טרפה מדין הנקב.

ודייקנן: אבל דרוסה, שהיא טרפה מחמת הארס, לית להו, אין להם, לחתול ניין ונמיה.

והוינן בה: ותסברא, וכי ניין לא דריס?

והתנן: ודרוסת הנני?

ומשנינן: הא לא קשיא. כאן, בעופות, יש דרוסת הנני. כאן, בגדיים וטלאים, אין דרוסת הנני.

מכל מקום, לרב חסדא קשיא?

ומשנינן: הוא דאמר כי האי תנא:

דתניא: בריבי [שם חכם] אומר: לא אמרו אין דרוסה לחתול אלא במקום שאין מצילין לעוף או לגדי מידו, שאז אינו כועס כל כך, ואין מטיל ארס חזק. אבל במקום שיש מצילין, הוא דורס בארס חזק, ולכן יש לו לחתול דרוסה.

והוינן בה: וכי במקום שאין מצילין, אין דרוסה לחתול?!

והא ההיא תרנגולת דהואי בי רב כהנא, דרהט חתול בתרה, שרץ חתול אחריה, ועל לאידרונא, ועלתה התרנגולת לחדר, ואיתחיד דשא, ונסגרה הדלת מאליה, באפיה, כנגדו. ומחייה, והכה החתול לדשא, על הדלת בסיחופיה, בכף ידו, ואשתכח עלה על הדלת חמשה קורטי דמא מהארס. וכיון שכה חזק הוא ארס החתול, ודאי שיש לו דרוסה?!

ומשנינן: הצלת עצמה נמי — כהצלת אחרים דמי. שאז הוא מטיל ארס חזק.

ופרכינן: ורבנן, דקא סברי אין דרוסה לחתול, תיקשי ממעשה בחתול שנסגרה בעדו הדלת?!

ומשנינן: זיהרא, ארס, אכן אית ליה — ולא קלי זיהריה. אך אין הוא שורף.

איבא דאמרי, רב חסדא אמר יש דרוסה לחתול בכל ענין, ואפילו באין לה מצילים מידה. ומתניתין שנקט התנא זאב הוא משום אימרי רברבי שאותם אין החתול דורס. ואילו מתניתא דקתני אין דרוסת החתול דרוסה אלא עד שתינקב, ומדין נקב, **הא מני, בריבי היא**.

דתניא: בריבי אומר: לא אמרו יש דרוסה לחתול אלא במקום שיש מצילין מידיו, אבל במקום שאין מצילין — אין דרוסה.

ורבנן פליגי עליה וקא סברי שאף במקום שאין מצילין יש דרוסה לחתול.

ופרכינן על בריבי: וכי במקום שאין מצילין — אין דרוסה?!

והא החיא תרנגולת דהואי בי רב כהנא, דרהט חתול בתרה, ועל לאידרונא, ואיתחיד דשא באפיה, ומחוייה לדשא בסוחופיה, בכף ידיה, ואישתבחה עליה המשה קורטי דמא?!

ומשנינן: הצלת עצמה נמי, כהצלת אחרים דמיא.

בעא מיניה רב כהנא מרב:

ג-א & **יש דרוסה לחתול, או אין דרוסה לחתול?**

אמר ליה: אף לחולדה, שהיא קטנה מחתול, יש דרוסה, וכל שכן לחתול.

עוד שאלו: **יש דרוסה לחולדה, או אין דרוסה לחולדה?**

אמר ליה: אף לחתול אין דרוסה. וכל שכן לחולדה, הקטנה מחתול, ולקמן יתבאר מאי קאמר.

עוד שאלו: **לחתול ולחולדה — יש להן**

דרוסה או אין להן דרוסה?

אמר ליה: לחתול יש דרוסה, לחולדה אין דרוסה.

ומבארין: **ולא קשיא, הא דאמר ליה אף לחולדה יש דרוסה — בעופות.**

הא דאמר ליה אף לחתול אין דרוסה — באימרי רברבי, בכבשים גדולים, בבהמה דקה.

הא דאמר ליה לחתול יש דרוסה לחולדה אין דרוסה — בגדיים וטלאים, שהם דקים מאד.

בעי רב אשי: שאר עופות טמאין [והיינו, חוץ מהנץ ומן הגז שהם עופות דורסים], האם יש להן דרוסה או אין להן דרוסה?

אמר ליה רב הלל לרב אשי: כי הוינן בי רב כהנא, אמר: שאר עופות טמאין יש להן דרוסה.

ופרכינן: **והאנן תנן "ודרוסת הנץ — בעוף הדק". ומשמע שלשאר עופות טמאים אין דרוסה! ?**

ומשנינן: **דרוסת הנץ — בדכוותיה, שאפילו עופות גדולים כמוהו דורס הנץ, ואינך, שאר עופות טמאים, רק בדזוטרא מינייהו, קטנים מהם בלבד הם דורסים, ולא גדולים כמותם.**

ואיבא דאמרי: דרוסת הנץ אפילו ברברי מיניה, בגדולים מן הנץ, הוא דורס. ואינך, רק - בדכוותיהו, בדומים להם בגודלם.

אמר רב כהנא משמיה דרב שימי בר אשי: אין דרוסה לשועל.

ופרכינן: **איני, והא כי אתא רב דימי, אמר: מעשה ודרם שועל רחל במרחץ של בית**